
Skýrsla um starfsemi
yfirskattaneðndar
á árinu 2024

1. Hlutverk yfirkattaneftndar

Yfirkattaneftnd starfar samkvæmt lögum nr. 30/1992, um yfirkattaneftnd, með síðari breytingum, og öðrum lögum þar sem kveðið er á um verkefni og skyldur nefndarinnar.

Yfirkattaneftnd er æðsti úrskurðaraðili innan stjórnsýslunnar í þeim málum sem í valdsvið hennar eru lögð. Ákvörðunum nefndarinnar verður því ekki skotið til fjármála- og efnahagsráðherra eða annars aðila innan stjórnsýslunnar.

Í lögum um yfirkattaneftnd er mælt fyrir um að nefndin skuli úrskurða í kærumálum vegna skatta, gjalda og sekta sem lagðar eru á eða ákvarðaðar af ríkisskattstjóra eða skattrannsóknarstjóra í umboði hans. Þá skuli nefndin úrskurða í kærumálum vegna ákvarðana tollyfirvalda og annarra stjórnvalda um álagningu skatta og gjalda, eftir því sem nánar er ákveðið í lögum. Í lögum er kveðið á um nokkur önnur verkefni yfirkattaneftndar sem varða skattalöggjöf á ýmsan hátt.

Með lögum nr. 29/2021, um breytingu á lögum er varða rannsókn og saksókn skattalagabrota, sem öðluðust gildi þann 1. maí 2021, voru m.a. gerðar þær breytingar á tilhögun skattamála að embætti skattrannsóknarstjóra ríkisins var lagt niður frá og með 1. maí 2021 og varð frá þeim degi sérstök eining innan Skattsins með heitinu skattrannsóknarstjóri. Samhliða þessu var gerð sú breyting á hlutverki yfirkattaneftndar að nefndin tekur ekki lengur frumákvörðun um skattsektir heldur ber yfirkattaneftnd að úrskurða um kærur vegna sektarákvarðana skattrannsóknarstjóra og fara þannig með endurskoðun slíkra ákvarðana að fenginni kærui.

Verkefni yfirkattaneftndar á árinu 2024 má sundurliða sem hér segir:

- Kæruiál vegna ákvarðana ríkisskattstjóra um skatta og skattstofna, svo og vegna annarra ákvarðana ríkisskattstjóra, eftir því sem nánar er ákveðið í lögum. Samkvæmt þessu má m.a. skjóta til nefndarinnar ákvörðunum (úrskurðum) ríkisskattstjóra um tekjuskatt (lög nr. 90/2003), útsvar (lög nr. 4/1995), tryggingagjald (lög nr. 113/1990), virðisaukaskatt (lög nr. 50/1988) og bifreiðaskatta (lög nr. 87/2004 og nr. 39/1988). Jafnframt úrskurðar yfirkattaneftnd um kærur vegna bindandi álita sem ríkisskattstjóri lætur uppi samkvæmt lögum um bindandi álit í skattamálum (lög nr. 91/1998). Tilteknar sektarákvarðanir ársreikningaskrár og ákvarðanir ríkisskattstjóra um endurgreiðslur virðisaukaskatts eru einnig kæruilegar til yfirkattaneftndar.
- Kæruiál vegna ágreinings innflytjenda og tollyfirvalda í tollamálum (tollalög nr. 88/2005), þar á meðal vegna ákvörðunar tollyfirvalda um gjaldskyldu, tollverð og tollflokkun. Einnig má kæra bindandi álit tollyfirvalda um tollflokkun vöru til yfirkattaneftndar.
- Kæruiál vegna ákvarðana sýslumanna um erfðafjárskatt (lög nr. 14/2004) og stimpilgjald (lög nr. 138/2013).

- Kærumál vegna ákvarðana um fjárhæð endurgreiðslna til kvikmyndaframleiðenda (lög nr. 43/1999) og bókaútgefenda (lög nr. 130/2018).
- Kærumál vegna rekstrarstuðnings vegna náttúruhamfara í Grindavík (lög nr. 15/2024).

2. Tölulegar upplýsingar

2.1. Kærur og önnur mál til yfirkattaneftndar árið 2024

Í ársbyrjun 2024 voru 60 mál til meðferðar hjá yfirkattaneftnd, en þar af lágu málsgögn og eftir atvikum umsögn viðkomandi stjórnvalds fyrir í 51 máli sem voru þannig tilbúin til meðferðar.

Á árinu 2024 bárust yfirkattaneftnd 194 mál til meðferðar. Þar af voru 172 kærur vegna ákvarðana ríkisskattstjóra um skatta, gjöld og endurgreiðslur, fimm kærur vegna tollamála, sex kærur vegna sektarákvarðana skatranssóknarstjóra og 11 kærur vegna ákvarðana sýslumanna um erfðafjárskatt eða stimpilgjald, þ.e. alls 194 kærúmál.

Fjöldi nýrra mála til yfirkattaneftndar á árinu 2024 var svipaður og á undanförunum árum. Þetta kemur nánar fram í eftirfarandi yfirliti:

Tafla 1. Ný mál á árunum 2019–2024.

	2019	2020	2021	2022	2023	Meðaltal 2019-2023	2024
Skattamál	145	165	185	155	171		172
Tollamál	13	13	12	8	8		5
SRS	26	18	9	2	2		6
Sýslum.o.fl.	8	19	8	8	8		11
Samtals	192	206	214	173	189	195	194

2.2. Afgreidd mál árið 2024

Á árinu 2024 kvað yfirkattaneftnd upp 170 úrskurði. Þá lauk sex málum með því að kærandi afturkallaði kæru sína. Samtals voru því afgreidd 176 mál á árinu. Samanburður við afgreidd mál á fimm síðustu árum kemur fram í eftirfarandi yfirliti:

Tafla 2. Afgreidd mál á árunum 2019–2024.

	2019	2020	2021	2022	2023	Meðaltal 2019-2023	2024
Úrskurðir							
– kærúmál	167	169	214	158	197		170
– sektarmál	34	22	9	0	0		0
Annað	11	5	1	4	3		6
Samtals	212	196	224	162	200	199	176

Í eftirfarandi töflu er gerð nánari grein fyrir afgreiðslu mála árið 2024. Kemur þar fram móttökuár þeirra mála sem afgreidd voru á árinu.

Tafla 3. Afgreidd mál á árinu 2024.

Komuár	Mál til meðferðar 1.1.2024	Ný mál á árinu	Úrskurðir	Önnur málalok	Samtals afgreidd mál	Ólokið 31.12. 2024
2023	60		60		60	
2024		194	110	6	116	78
Samtals	60	194	170		176	78

Eins og taflan ber með sér var á árinu 2024 lokið við öll mál sem voru til meðferðar frá fyrra ári. Þá voru tæplega 60% mála sem bárust á árinu afgreidd á sama ári.

2.3. Niðurstöður mála

Í töflu 4 er að finna skiptingu úrskurða í kærumálum eftir niðurstöðu máls. Úrskurðir í kærumálum eru felldir í flokka eftir því hvort úrskurður leiddi til lækkunar gjalda eða ekki. Í fyrri flokkinn eru taldir úrskurðir þar sem krafa kæranda er tekin til greina að hluta eða öllu leyti eða ákvörðun stjórnvalds er felld úr gildi. Í síðari flokkinn eru taldir úrskurðir þar sem hin kærða ákvörðun stendur óhögguguð sökum þess að kröfu kæranda er hafnað að öllu leyti eða ef máli er vísað frá yfirs kattane fnd. Til samanburðar eru tölur tveggja fyrri ára.

Tafla 4. Niðurstöður úrskurða árin 2022, 2023 og 2024.

Ár	Kærumál		
	Fjöldi úrskurða	Lækkun gjalda	Önnur niðurstaða
Árið 2022	158	43 (27%)	115 (73%)
Árið 2023	197	61 (31%)	136 (69%)
Árið 2024	170	68 (40%)	102 (60%)

Í töflu hér að neðan er að finna nánari greiningu úrskurða í kærumálum á árinu 2024, alls 170 úrskurða, með tilliti til niðurstöðu þeirra. Liðurinn „Fallist á kröfu að öllu leyti“ tekur m.a. til þess þegar hin kærða ákvörðun er felld úr gildi vegna annmarka á meðferð máls, einnig þegar það leiðir til þess að kæru er vísað til meðferðar stjórnvalds að nýju. Liðurinn „Máli vísað til meðferðar að nýju“ á aðallega við um tilvik þegar kæruefni hefur ekki verið lagt fyrir stjórnvald eða mál af annarri ástæðu ekki fengið fullnægjandi meðferð hjá stjórnvaldinu.

Tafla 5. Niðurstöður úrskurða í kærumálum árið 2024.

Stjórnvald	Fallist á kröfu að öllu leyti	Fallist á kröfu að hluta	Máli vísað til meðferðar að nýju	Kæru hafnað eða vísað frá
Ríkisskattstjóri	22	22	27	81
Tollgæslustjóri	1		1	3
Skattrannsóknastrj.		1		2
Sýslumenn	6			4
Stuðn. bóka á ísl.				
Samtals	29	23	28	90

2.4. Gjaldabreytingar yfirskattanefndar

Samkvæmt lögum um yfirskattanefnd er meginregla að viðkomandi stjórnvald (ríkisskattstjóri, sýslumaður o.s.frv.) skal framkvæma gjaldabreytingar sem stafa af úrskurði yfirskattanefndar. Ráðherra getur ákveðið með reglugerð að yfirskattanefnd framkvæmi gjaldabreytingar er varða ákveðna skatta og/eða gjöld. Hefur sú heimild verið nýtt hvað snertir (a) tekjuskatt og önnur gjöld til ríkissjóðs sem ríkisskattstjóri leggur á einstaklinga eða lögaðila samhliða tekjuskatti, (b) útsvar og (c) virðisaukaskatt vegna viðskipta innanlands.

Í töflu 6 er að finna yfirlit um gjaldabreytingar sem leitt hafa af úrskurðum yfirskattanefndar á árinu 2024 og nefndin hefur tilkynnt til innheimtumanns. Breytingar á yfirfæranlegu tapi eru ekki taldar til gjaldabreytinga í þessu sambandi. Jafnframt kemur fram í töflunni fjárhæð málskostnaðar sem úrskurðaður hefur verið til greiðslu úr ríkissjóði. Til samanburðar eru fjárhæðir fyrir árið 2023. Til viðbótar gjaldabreytingum samkvæmt þessu yfirliti koma breytingar á aðflutningsgjöldum og öðrum sköttum eða gjöldum sem stjórnvöld framkvæma á grundvelli úrskurða yfirskattanefndar.

Tafla 6. Yfirlit um tilkynntar gjaldabreytingar, skattsektir og málskostnað samkvæmt úrskurðum yfirskattanefndar árið 2024.

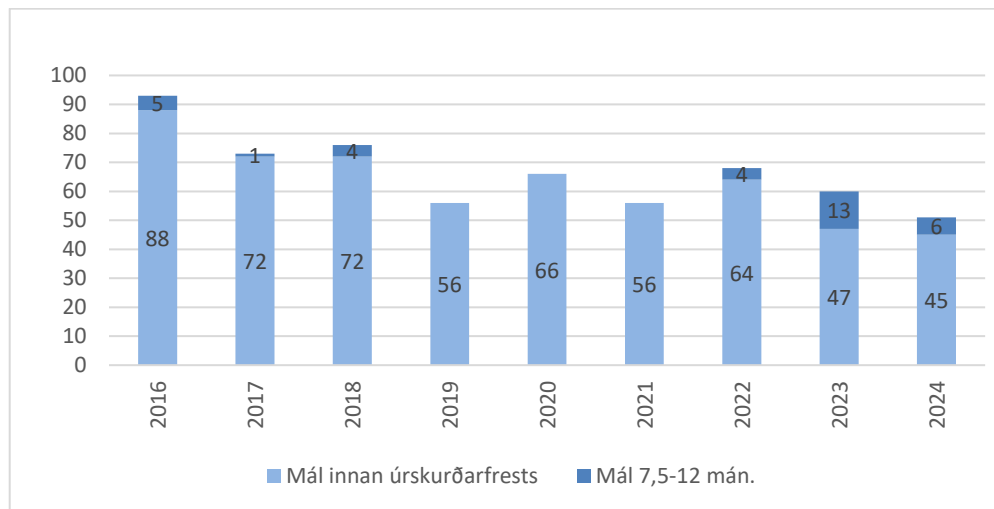
	Árið 2024	Árið 2023
Tekjuskattur og önnur gjöld til ríkissjóðs sem lögð eru á samhliða álagningu tekjuskatts, þ.m.t. hækkun frádráttarliða (barnabætur, vaxtabætur, skattafláttur v/þróunarkostnaðar o.fl.)	-145.378.333	-575.647.521
Útsvar	-42.643.401	-26.073.528
Virðisaukaskattur	-855.054	-211.516.003
Alls lækkun gjalda	-188.876.788	-813.237.052
Málskostnaður úr ríkissjóði	3.155.000	7.290.000

2.5. Mál til meðferðar í árslok 2024

Í árslok 2024 voru 78 mál til meðferðar hjá yfirkattanefnd. Þar af voru 27 mál til umsagnar hjá ríkisskattstjóra eða öðru stjórnvaldi eða höfðu ekki verið send til umsagnar í árslok. Þannig voru 51 mál tilbúin til meðferðar fyrir nefndinni. Sex þeirra mála voru komin fram yfir úrskurðarfrest nefndarinnar.

Á mynd 1 er að finna yfirlit um mál sem til meðferðar voru í árslok 2016–2024, sundurliðað eftir því hversu lengi mál hafði beðið afgreiðslu.

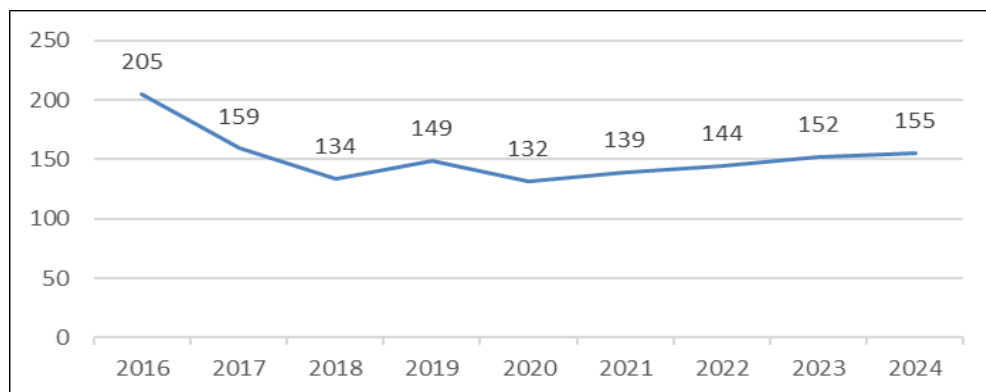
Mynd 1. Mál til meðferðar í árslok 2016–2024, sundurliðað eftir aldri.

2.6. Málsmeðferðartími

Hámarksfrestur yfirkattanefndar til að úrskurða í málum er u.þ.b. 7,5 mánuðir eða um 225 dagar. Á mynd 2 er gerð grein fyrir þróun málsmeðferðartíma á árunum 2016–2024, talið í dögum frá móttöku máls þar til úrskurður var sendur málsaðila. Málsmeðferðartími var að meðaltali 155 dagar á árinu 2024. Lengst var mál 446 daga til meðferðar en skemmst 33 daga.

Mynd 2. Málsmeðferðartími (dagar) árin 2016–2024.

2.7. Samstarf við aðrar úrskurðarneftndir

Frá árinu 2020 hefur yfirkattaneftnd deilt húsnæði sínu á 2. hæð Borgartúns 21 með úrskurðarneftnd umhverfis- og auðlindamála (UUA). Samkvæmt samningi nefndanna hafa þær hvor um sig einkaafnot af tilteknu skrifstofurými, svo og er netkerfi og allur tölvubúnaður aðskilinn. Að öðru leyti er aðstaða nefndanna sameiginleg, þar á meðal afgreiðsla, fundaherbergi og kaffistofa. Að mati yfirkattaneftndar hefur þetta samstarf reynst vel.

Frá ársbyrjun 2020 hefur yfirkattaneftnd annast um skrifstofuhald fyrir kæruneftnd útboðsmála (KNU). Það felst m.a. í þessu verkefni að taka við kærum og öðrum gögnum til nefndarinnar, skrá þau og miðla til viðkomandi varnar- og hagsmunaaðila, annast samskipti við nefndarmenn, svo og að sjá um birtingu ákvarðana og úrskurða, þar á meðal á vefsvæði til opinberrar birtingar. Starfsmaður sem sinnir hliðstæðum viðfangsefnum vegna yfirkattaneftndar hefur aðallega annast þessi störf. Frá því síðla árs 2021 hefur lögfræðimenntaður starfsmaður yfirkattaneftndar haft þann aðalstarfa að undirbúa mál til úrskurðar á vegum KNU og annast ýmsa umsýslu vegna nefndarinnar. Má ætla að frá þeim tíma teljist rúmlega eitt og hálft stöðugildi hjá yfirkattaneftnd vera vegna KNU. Á árinu 2024 bárust 51 mál til meðferðar hjá KNU.

2.8. Birting úrskurða

Úrskurðir yfirkattaneftndar, sem teljast hafa almenna þýðingu, eru birtir á vef nefndarinnar. Úrskurðir ársins 2024, sem hér falla undir, voru allir birtir innan 30 daga frá því að þeir voru kveðnir upp, svo sem að er stefnt eftir þeim markmiðum sem nefndin hefur sett sér. Alls hafa verið birtir 91 úrskurðir, uppkveðnir á árinu 2024, á vef nefndarinnar og er það um 53,5% af uppkveðnum úrskurðum ársins. Til samanburðar voru birtir 108 úrskurðir frá fyrra ári sem er um 54,8% af uppkveðnum úrskurðum þess árs.

3. Nefndarmenn og starfsmenn

Í yfirskattanefnd skulu eiga sæti fimm eða sex menn, þar af fjórir sem hafa starfið að aðalstarfi. Nefndarmenn eru skipaðir til starfa til sex ára í senn.

Nefndarmenn, sem höfðu starfið að aðalstarfi á árinu 2024, voru:

- Anna Dóra Helgadóttir, lögfræðingur.
- Ólafur Ólafsson, lögfræðingur, varaformaður.
- Sverrir Örn Björnsson, lögfræðingur, formaður.
- Þórarinn Egill Þórarinsson, lögfræðingur.

Nefndarmaður í hlutastarfi á árinu 2024 var:

- Bjarnveig Eiríksdóttir, lögmaður.

Júlíus Smári, lögfræðingur, gegndi starfi skrifstofustjóra yfirskattanefndar. Auk hans og þeirra nefndarmanna, er hafa starfið að aðalstarfi, voru meginhluta ársins 2024 fjórir starfsmenn hjá yfirskattanefnd. Ársverk voru 8,6 sem var óbreytt frá fyrra ári.

4. Útdráttur úr ársreikningi fyrir árið 2024

Yfirlit um afkomu ársins 2024

	2024	2023
Tekjur		
Tekjufærsla fjárveitinga	186.200.000	195.000.000
Framlög og ýmsar tekjur	42.203.840	18.490.630
Tekjufærsla frestaðra tekna fyrri ára	616.202	840.757
Tekjur samtals	<u>229.020.042</u>	<u>214.331.387</u>
Gjöld		
Laun, launatengd gjöld og starfsmannakostnaður ...	177.424.507	166.137.709
Annar rekstrarkostnaður	51.184.331	46.138.904
Afskriftir	616.202	840.757
Gjöld samtals	<u>229.225.040</u>	<u>213.117.370</u>
Afkoma (tap) fyrir fjármagnsliði	(204.998)	1.214.017
Fjármunatekjur og (fjármagnsgjöld)		
Vaxtagjöld, verðbætur og gengistap	<u>(0)</u>	<u>(2.989)</u>
Afkoma ársins	<u>(204.998)</u>	<u>1.211.028</u>

Efnahagsreikningur 31. desember 2024

	31.12.2024	31.12.2023
Eignir		
Fastafjármunir		
Varanlegir rekstrarfjármunir:		
Áhöld, tæki og búnaður	1.825.395	1.969.066
Farartæki og vélar	13.360	15.315
Fastafjármunir samtals	1.838.755	1.984.381
Veltufjármunir		
Tengdir aðilar	44.489.612	42.570.053
Aðrar kröfur og fyrirframgreiddur kostnaður	331.634	403.138
Handbært fé	0	16.061
Veltufjármunir samtals	44.821.246	42.989.252
Eignir samtals	46.660.001	44.973.633
Eigið fé og skuldir		
Eigið fé		
Hrein eign	18.850.168	19.055.166
Eigið fé samtals	18.850.168	19.055.166
Skuldir		
Skammtímaskuldir		
Tengdir aðilar	828	44.690
Viðskiptaskuldir	545.386	623.439
Ýmsar skammtímaskuldir.....	20.721.462	19.691.979
Frestun tekjufærslu fjárfestingaheimilda	6.542.157	5.558.359
Skuldir samtals	27.809.833	25.918.467
Eigið fé og skuldir samtals	46.660.001	44.973.633